

Strategija - fiat i strateška uloga modela i pozicioniranja

Cilj	Debatanti će koristiti model i pozicioniranje na strateški način.
Ishodi	Nakon sudjelovanja na sastanku debatant će moći: <ul style="list-style-type: none">• objasniti pojam fiat• prepoznati legitimni fiat u debati• prepoznati legitimnu strategiju u debati• konstruirati model i pozicioniranje koji debatantima olakšava dobivanje debate
Materijali	Prilog 1: Legitimne strategije - zadatak Prilog 2: Legitimne strategije - rješenja
Način održavanja	on-line u stvarnom vremenu
Metoda	rasprava, samostalni rad, predavanje
Procijenjeno trajanje	40 min

Uvod:

Današnja vježba nastavlja se na prošlu vježbu o strategiji i u njoj ćemo objasniti pojam fiata te kako strateški upotrijebiti model i pozicioniranje. Da biste prije ovoga svladali osnove gradnje modela, pogledajte vježbe: "Model" i "Analiza teze".

Fiat na latinskom jeziku znači "neka bude". U debati je ovo pojam koji koristimo kako bismo objasnili da afirmacija i negacija imaju pravo tvrditi da će se određene stvari dogoditi bez propitivanja druge strane. Na primjer, ako je teza "ODS da bi o promjeni poreza trebali odlučivati građani na referendumu umjesto parlamenta" negacija ne može napasti afirmaciju da je teza nemoguća jer bi parlament morao izglasati da se građanima dozvoli referendum, a da oni to nikad ne bi učinili jer smanjuje njihovu moć. Dakle, fiat prvenstveno znači da se u debati

podrazumijeva da će se teza moći provesti neovisno o tome bi li u stvarnosti bilo vjerojatno da se to dogodi. Nadalje, fiat znači da u planskim tezama afirmacija ima pravo tvrditi da će se model kakav oni definiraju provesti. Dakako, to ne sprječava negaciju u tome da propituje koliko je efikasan taj model i bi li se model dobro provodio. Na primjer, u tezi "OD bi legalizirao komercijalno surogat majčinstvo" afirmacija ima pravo napraviti plan da će država kontrolirati da surogat majke dobiju novce, da imaju pravnu pomoć pri sklapanju ugovorima s roditeljima ili da dobivaju psihološku pomoć. Negacija ne može tvrditi da se ni jedna od tih vladinih mjera neće dogoditi, ali može propitivati hoće li se one dobro provoditi. Primjerice, može reći da surogat majke nemaju osobit utjecaj u društvu pa da je vjerojatno da se na njihovu zaštitu neće trošiti puno novaca, da neće biti osobite kontrole drže li se roditelji i klinike propisanih mjera i sl. Važno je naglasiti da negacija ima pravo fiata koje je ekvivalentno afirmacijskom pravu. Dakle, ako negacija želi uvesti kontraplan ili teza implicira i neku promjenu na negaciji, afirmacija također ne smije propitivati hoće li se to dogoditi, nego samo efikasnost provođenja.

Sljedeći važan element strategije je kako upotrijebiti model i pozicioniranje (eng. stance) na način koji nam pomaže da dobijemo debatu. Model je pojam koji uglavnom vežemo za planske teze, a podrazumijeva način na koji implementiramo neku politiku. Pozicioniranje je vrlo srodan pojam modelu jer se također odnosi na implementiranje teze, no uglavnom ga koristimo u vrijednosnim tezama. Da bismo ih razlikovali ključno je razumjeti koja je njihova uloga. Model je konkretan način na koji bismo proveli tezu, dakle ako teza propisuje načelnu politiku, model daje specifičnu. Na primjer u tezi "OD bi poticao da radnici rade od doma" model treba definirati kako bi se rad od doma poticao - novčanim poticajima za radnike i kompanije, poreznim olakšicama ili na neki drugi način. Kao što je rečeno u prošlom odjeljku afirmacija ima fiat na model na koji se odluči. Uloga pozicioniranja s druge strane jest ograničavanje debate od slučajeva koji su preekstremni. Primjerice, u tezi "ODS da bi samohranim roditeljima koji su u zatvoru trebalo dozvoliti podizanje djeteta u zatvoreništvu" afirmacija će se vjerojatno ograditi od toga da nasilni kriminalci imaju pravo odgajati djecu i toga da se djeca podižu u nehumanim uvjetima. Dakle, pozicioniranje afirmacije bi moglo glasiti ovako "Smatramo da se teza ne odnosi na nasilne kriminalce jer oni predstavljaju ugrozu za svoju djecu, nego na ljude koji su počinili sitnije i nenasilne zločine poput krađe, korupcije i sl. Također, smatramo da se djeca ne bi podizala u zatvorskim ćelijama nego da bi se izgradili posebni dijelovi zatvora za odgoj djece. Oni bi imali uvjete prilagođene maloljetnicima i njihovim roditeljima". Za razliku od modela, u ovom slučaju afirmacija nema automatski fiat na svoju viziju implementacije teze. Dakle, negacija pozicioniranje treba i može napadati, ali treba odlučiti kad je to mudro, a kad nije. Načelno

pravilo kojime bi se trebalo voditi je sljedeće - napadati one dijelove pozicioniranja koji negaciji značajno ili neopravdano smanjuju polje debatanja. U gornjem primjeru nema smisla napasti afirmacijsko ograničenje da nasilnim kriminalcima ne treba dati da odgajaju djecu jer bi time afirmaciji nametali tvrdnju koja je nepravedno zahtjevna. Također, negacija može dobiti debatu i bez toga. S druge strane, negaciji je donekle pametno napasti afirmacijsku ideju da će uvjerti za djecu biti odlični. Dakako, bilo bi nepravedno da tjera afirmaciju da opravdava odgajanje djece u malim ćelijama s deset zatvorenika, ali može tvrditi da je zatvor značajno neugodnije mjesto nego što afirmacija tvrdi. Osim ograničenja, pozicioniranje podrazumijeva to da strane kažu bi li se načelno zalagale i za neke politike koje nisu definirane tezom. U tezi "ODS da treba privatizirati školstvo" afirmacija može reći da iako bi školstvo bilo privatno da bi i dalje podržavali stipendije za talentirane učenike. Dakle, imaju pravo tvrditi da bi se zalagali za neke politike koje nisu definirane tezom dok god su one konzistentne s tezom i omogućavaju da se teza i dalje pravedno debatira. Kao i kod planskih teza u kojima negacija može imati kontramodel, tako u vrijednosnim tezama negacija može vlastito pozicioniranje. Štoviše, to je preporučljivo. Također je preporučljivo uz model u planskim tezama imati i pozicioniranje.

Zaključno, u praksi ne postoje velike razlike između modela i pozicioniranja osim u mjeri u kojoj automatski smijemo tvrditi da će se neka politika provesti ili koliko logički i primjerima moramo opravdavati to za što se zalažemo. Ono što je strateški ključno, neovisno radi li se o modelu ili pozicioniranju, jest razmisliti o sljedećem:

- Kako bi se teza provodila u praksi?
- Postoje li ekstremne tvrdnje druge strane od kojih se unaprijed treba ograditi?
- Postoje li politike koje su konzistentne s onom koju predlaže teza, a olakšale bi nam njeno dokazivanje?

Aktivnosti:

Trajanje	Aktivnost
10 min	1. Vježba Voditelj debatantima daje primjere iz Priloga 1. Zadatak debatanta je pročitati opisane situacije i zaključiti je li strategija koju je negacija uzela opravdana u debati. Nakon 5 minuta debatanti raspravljaju svoja rješenja s voditeljem koji im objašnjava koji su točni odgovori koristeći objašnjenja odgovora iz Priloga 2.
5 min	2. Predavanje

	Voditelj debatantima objašnjava pojam fiata pomoću objašnjenja iz uvoda te Primjera 1 i 2 iz prethodne vježbe.
5 min	<p>3. Predavanje</p> <p>Voditelj debatantima objašnjava ulogu modela i pozicioniranja koristeći objašnjenje iz uvoda. Važno je debatantima naglasiti da u gradnji modela i pozicioniranja razmisle o tome kako bi se teza provodila, ima li ekstremnih tvrdnji od kojih se treba ograditi te u kojoj mjeri ili politika koje bi mogli dodatno podržati te na koji način može opravdati da bi se model/pozicioniranje provelo.</p>
20 min	<p>4. Vježba</p> <p>Debatanti rade u parovima i imaju oko 10 minuta za napraviti vježbu. Njihov zadatak je napraviti plan ili pozicioniranje za dobivenu tezu. Pri tome trebaju razmisliti koji je najbolji način da se teza implementira, ima li tvrdnji od kojih se trebaju ograditi ili politika koje bi imalo smisla podržati kako bi olakšale implementaciju teze. Nakon što naprave zadatak iznose svoj model ili pozicioniranje te moraju moći objasniti zašto su ga se odlučili formulirati upravo na način na koji jesu. Drugi debatanti i voditelj trebaju ih nadopunjvati i ponuditi im svoje viđenje teze. Teze koje se mogu koristiti su (debatantima se može zadati da su afirmacija i negacija):</p> <ul style="list-style-type: none">• OD bi legalizirao eutanaziju• ODS da bi država trebala poduzeti snažne mjere protiv gentrifikacije• OD bi zabranio privatno posjedovanje zemljišta• OD bi medijima zabranio da izvještavaju o samoubojstvima• OD bi učinio glasanje obveznim• OD podržava rast broja društvenih pokreta kojima su na čelu tinejdžeri (npr. Greta Thunberg)• OD podržava pozitivnu diskriminaciju žema

Materijali:

Prilog 1: Legitimne strategije - zadatak

Primjer 1:

Teza: ODS da bi političari trebali primati prosječnu plaću svoje države

Propozicija ima argument da je ova politika dobra jer omogućava političarima da se poistovjete s građanima i uvjetima u kojima oni žive i da će tako dovesti do stvaranja boljih socijalnih politika.

Opozicija argument napada tako da kaže da nije važan jer propozicija i tako ne može tvrditi da će se ova politika provesti. Parlament je taj koji donosi zakone, stoga političari u njemu sigurno nikad neće dići ruku za zakon koji im smanjuje plaću.

Je li opozicijski napad opravdan?

Primjer 2:

Teza: OD bi legalizirao dječji rad u zemljama trećeg svijeta

Propozicija postavlja model u kojem govori da će se tržište dječjeg rada strogo regulirati – npr. radno vrijeme, sigurnost, humano ponašanje, plaće itd.

Opozicija napada model govoreći da propozicija ne može jamčiti da će se te regulacije dobro provoditi s obzirom da govorimo o korumpiranim zemljama u kojima djeca nemaju nikakvu političku moć.

Je li opozicijski napad opravdan?

Primjer 3:

Teza: OD bi legalizirao prostituciju

Propozicija tvrdi da će uvesti regulaciju rada prostitutki – zdravstveni pregledi, briga o tome da ne budu zlostavljane itd. Govore da je takva regulacija savršeno provodiva bez da daju razloge zašto. Završavaju sa zaključkom da je ovo sigurnije od crnog tržišta koje inače postoji na kojem su moguće velike štete za dobrobit žena koje se bave prostitucijom.

Opozicija napada propoziciju govoreći da s obzirom da oni smatraju da je država dovoljno snažna da provodi potpunu regulaciju tržišta prostitucije da je jednako snažna i da se bori protiv crnog tržišta. Dakle, zaključuju da je na njihovoj strani borba protiv ilegalne prostitucija moguća te zatim daju niz moralnih i praktičnih razloga zbog kojih prostitucija treba ostati zabranjena.

Je li opozicijski napad opravdan?

Primjer 4:

Teza: OD bi naplaćivao cestarinu na svim cestama

Propozicija postavlja teret dokaza i tvrdi da je on dokazati da bi naplaćivali cestarinu na većini cesta – npr. državne ceste, autoput itd., ali ne i na makadamima i seoskim cestama.

Opozicija napada propoziciju tvrdeći da izbjegava teret dokaza jer je teza da je treba naplaćivati cestarinu na svim cestama.

Je li opozicijski napad opravdan?

Primjer 5:

Teza: OD podržava rast konzervativnih stranaka i udruga u RH

Propozicija tvrdi da je rast svih stranaka i udruga (neovisno o političkoj orijentaciji) pozitivan zbog principa demokracije i iskazivanja volje naroda. Svoje tvrdnje objašnjava postupno i logično.

Opozicija ih napada da ne afirmiraju tezu u potpunosti jer moraju pokazivati zašto je specifično rast konzervativnih stranaka i udruga dobar.

Je li opozicijski napad opravdan?

Prilog 2: Legitimne strategije - rješenja

Primjer 1: Strategija opozicije nije legitimna. U debati postoji fiat. Fiat označava da se u debati podrazumijeva da će se teza dogoditi neovisno o tome je li to u stvarnosti vjerojatno jer se bez te pretpostavke debata ne može odvijati.

Primjer 2: Napad opozicije je legitiman. Propozicija ima pravo fiata u smislu da može tvrditi da će regulacija postojati, no nema automatsko pravo tvrditi da će biti učinkovita već to mora dokazati logikom i argumentima.

Primjer 3: Napad opozicije je legitiman. Ukoliko afirmacija karakterizira državu kao jako sposobnu i efikasnu instituciju u provođenju njihova modela, negacija može tvrditi da bi država u istoj mjeri bila sposobna i efikasna u provođenju njihove alternative. Dakako, vjerojatno je strateški mudro imati i "čak i ako" scenarij, to jest objašnjenje zašto dobivaju debatu čak i ako država nije toliko efikasna jer nije uvjerljivo da bi država bila potpuno sposobna regulirati prostituciju ili uništiti crno tržište.

Primjer 4: Negacijski napad nije legitiman jer afirmacija ne izbjegava svoj teret dokaza. Teret dokaza u World Schools formatu je dokazati većinu slučajeva ili najvažnije slučajeve. Dakle, afirmacija se ima pravo usmjeriti samo na te slučajeve i zanemariti manjinu. Čak da se afirmacija i pozicionirala na način da je pokušala dokazati da treba naplaćivati cestarinu na svim cestama, ali nije uspjela dobiti sukob o makadamima i seoskim cestama i dalje bi dobila debatu. Razlog tome jest da i opozicija ima teret dokaza dokazati većinu ili najvažnije slučajeve da bi dobila debatu, a ne dokazati da teza ne vrijedi samo u manjini slučajeva.

Primjer 5: Negacijski napad je nelegitiman. Afirmacija u ovom slučaju dokazuje tezu, makar je tvrdnja koju dokazuje šira od one koju je dužna pokazati.

